

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG SVIT

річник IV. число 29., фебруар 2006
IV. évfolyam 29. szám, február 2006

**Дні честованя памняти
академіка Антонія Годинки**

Дні честованя памняти академіка Антонія Годинки

Русины Мадярщини у фебруарі, уже мож уповісти традиційно, отдавуть честь памняти академіка Антонія Годинки. Сього рока до сії дати прикапчалися дуже

Піля могили А. Годинки

значительні события у жизни мадярських русинув. На протяженю двох рокув, удколи общое собрание депутатув постановило открыти дві институції: русинську бібліотеку и выставочний зал русинського музейного собрания, многі русинські общины приняли у сьому участіе. Таким образом были приобретены и книжки из разных держав, де издавалися произведения русинських авторув, и предметы быта, и национальное убраня. И настав час, коли уже мож было сії институції открыти.

Айбо треба уповісти, ош перед сим была проведена дуже велика работа и по збираню матеріала, и по його современному упорядкованю. Открытіе Институцій общое собрание ВРМС рішило приурочити до днів честованя памняти академіка А. Годинки.

7 фебруара, у день рожденія академіка Общества им. Антонія Годинки організовало возложеніє вінкув коло його гроба на Керепешському цвинтарі и коло памнятноі таблы академіка (по ул. Бенцур, 5). На возложенію присутствовав онук А. Годинки др. Ласло Годинка, председатель Все-державного Общества им. А. Годинки проф. др. А. Лявинец, члены Общества Й. Стринська, др. М. Лявинец, др. Я. Сабов, Ольга Лікович-Сільцер и др. 9 фебруара стали прибивати позагатарні гості: отец М. Маслей из Кошиць, Тома Квока, преподаватель из Ягеллонського універзитета, делегация из Воеводини во главе из председателем „Русской матки” Дюров Папугов, делегация из Румунії во главе из депутатом румунського парламента Дьордем Фірцаком, из Подкарпатя прибыли члены областного Общества им. А. Духновича М. Алмашій, Д. Поп, В. Падык.

Вичур отбылася совмістна вечеря, де гості пере-знайомилися, обговорили ряд общих вопросов. Рідко, коли е така приятна атмосфера, де каждый може про шось интересное розказати, обмінятися мнениями.

10 фебруара у 11 годин зачалися основні торжества. Гостями ВРМС были пані міністерка Міністерства Молодежи, Родины и Равных Возможностей др. Кінга Гёнц, председатель Офіса Етнічных Меншин Мадярщини

Открытіе бібліотеки

Передача книг діла бібліотеки

пан. А. Гейзер, заміститель юридического отділа Офіса пані Молнарний - др. Ашбот Еріка, референтка офіса Сільвія Кішш, директор кураторіума Мартон Молнар, главный советник Міністерства Культурного Наслідія Мадярщини др. Андраш Сейкель, председатель Вседержавного Греческого Самоуправленія Тео Кевіс, председатель сербської общины Борис Бекіч и другі многочисленні гості.

Из привітственным словом до гостей обратилися председатель ВРМС Віра Гіріц и пані міністерка Кінга Гёнц. Віра Гіріц коротко розказала про період становленія институцій, подяковала усім, кто был причастный до сього. Пані Кінга Гёнц у сьому выступленію отмітила, яким важным событием діла русинської общины є днешньое торжество, и ош мож воочію убідитися у активный діяльности русинув Мадярщини.

Затым состоялось награждение памнятными плакатами Антонія Годинки достойных представителей русинув: Віри Гіріц, др. Томаша Бубно, о. Михаила Маслея, Михаила Капраля, др. Яноша Сабова, др. Степана Лявинця. (про лавреатур матеріал подаєме окреме).

Перед церемонією открытія из сяточнов програмов выступив мужський візантійський хор им. Св. Ефрема под руководством др. Томаша Бубно. Перву русинську бібліотеку Мадярщини и выставочний зал открыла пані

Кінга Гёнц. Бібліотеку освятив о. Василь Бойчук, парох из Румунії, а музей - о. И. Челені, греко-католический парох из Естергома. Из невеликов програмов выступив русинський фольклорный ансамбль (др. Сабо Янош, Й. Стринська, солістки А. Кедик, О. Сільцер).

Завідующа бібліотеков Анна Бенедек коротко представила гостям розділы систематизации книг. У дарунков першій русинській бібліотеці принесли велику подборку русинських книг брата из Воеводини, от имени

Открытіе музея

На конференції

„Русской матки“ книги передав председатель пан Дюра Папуга, и также братья из Польши. Библиотека має фонотеку, діла котрої были закуплені КД Божественної Літургії Иоанна Бокшая и русинських співанок из Герём-беля.

У выставочному залі гості могли полюбоватися файними експонатами, изобранними из разных міст Мадярщины и Подкарпатя. Прекрасні вышивки на натуральному

полотні из Комловшки, Бошкова, перекликалися из роботами майстрынь Воловеччины. Представлені и тканні роботы из русинським національным рисунком „низинов“ (Гукливое, Веретичово, Воловец, Мукачево и др.), прекрасні образцы убраня жунського и мужського (Воловец, Рахово, Ясиня), предметы быта из дерева и керамики, котрі не отличавуться великов разницёв, де изготовлені - у селах Мадярщины, вадь у селах Подкарпатя, старинні книги, документи и ищи много усякої всячины. Думаеме, ош выставлені предметы порадовали и позагатарных гостей.

Послі обзора отбылся великий прийом для гостей. Пусля обіда зачалася научно-практична конференція „Проблематика изучения русинського языка у Мадярщины и за гатарами.“

Конференцію открыв председатель Вседержавного Общества Русинської Інтелігенції им. А. Годинки проф. др. А. Лявинец. Участники Конференції почтили память недавно умершего проф. Др. Иштвана Удварі.

Международна научно-практична конференція стала органічною частью торжества, посвяченых честованю памняти академика Антонія Годинки. Зойшлися многі люди, котрі уже давно ся знали и котрі ся познакомили лем днись. Каждый доклад мав великий успіх, непозираючи на то, ош уровень докладув по содержанию был дуже разным. Согласно рішенію участников конференції и самих докладчиков, дакотрі доклады будеме публіковати на боках нашої новинки у цілому. Вопрос русинського языка діла русинув мав усе кардинальное значение, вун натулько сложный и противоречивый, ош майже, як уповів проф. Др. Антоній Лявинец - котрый проводив конференцію - майже ние ищи такого народа, котрый бы мав только граматик. И не позираючи на сись факт, русини шилияких держав годні добре розуміти еден другого.

Первый доклад на тему „Днешня языкова ситуація в Мадярщині и Антоній Годинка“ представив доц. др. Михаил Капраль. Вун освiтив проблематику русинських публікацій в Мадярщині: давно и теперь, языковой

вопрос до 1944 года, роль Антонія Годинки и ёго місто у формованю русинського литературного языка первый половики XX ст.

Дале докладчик перейшов ку русинському вопросу по крахови комуністичных режимов у Центральной Європі, заложеня и фунгованя русинських організацій у Мадярщині, язык русинських публикацій 90-х роков XX ст. Туй він характеризовав язык белетристики (книги Г. Гаттінгера-Клебашко „Заказана Звезда“, Юдіти Кішшової „Звук душі“), русинської періодики: „Русинський Живот“, „Вседержав-ный Русинський Вісник“. Отдільну критику и оцінку достала языкова практика послідних роков, такі виданя, як „Календарь Альманах“, „Русинський Світ“.

У свойому докладі доцент Михаил Капраль ознакомив слушателей из фактами формованя русинського научного языка у Ниредьгазі, отдільно освiтив діяльність проф. др. Иштвана Удварі. „Nyiregyháza, 1999“, „Elementa puerilis institutionis in lingua latina ... Начало писмен дїтемь кь наставленію на латинскомь языкѣ... Kolozsvár, 1746. reprintje. Nyiregyháza, 1999. (Репринт)“.

„Еденъ Сокрыницкий Сирохманъ: Утцюзина, газдуство и прошлость южно-карпатських русинувъ. с. тї hasonmás kiadás (ре-принт). Nyiregyháza, 2000“.

„Kercsa Igor: A ruszinok Mátyás királya. Nyiregyháza, 2001“.

„Годинка Антоній: Час гурше ги вода... Русинські тексты. Nyiregyháza, 2005“.

Интерес представляли не лем научні виданя, айбо и днешня актуалізація языкового вопроса, говоры Комлошки и Мучоня. Была затронута языкова асиміляція и языкова „експансія“ из Пудкарпатя, пробемы толерантного и про выштыких пудходячого рішеня языковых вопросов. Особый интерес у аудитории вызвали вопросы

сохранения позостаткув бесіды обывателюв Комлошки и Мучоня, формованя властнуй редакції русинського языка Мадярщины, вадь перейнятя готовуй нормы у сусідув: словацкий вариант, вадь бачванський. Пудкарпатський вариант, як родный язык булшуй части днешных мадярських русинув и ёго роль у языковой палітрі. Автор

Выступление М. Жироша на конференції

Фрагмент экспозиції музея

Проф. Др. А. Лявинец

накурто указав проблематику теперишнього русинського правописання. Як маємо писати: русинський чи русинский, вадь русинський?

Приглашеня чи приглашение? Мадярськуй чи мадярської?

Майбулшый чи найбільший? Кы, гы, хы, вадь ки, ги, хи?

Жывот, чи живот? Вісник, чи вістник? и т.д.

У конци свого доклада доцент Михаил Капраль обобщив задачи мінімум на днешний етап:

„Упорядоченя (чи упорядкованя) орфографії (чи правописання, вадь правописання?). Се первое и май (вадь най) важное, на муй (вадь муй/мій) взгляд! Что са тиче „уканя“, ту я твердо стову на боці академика Годинки, хоті не вижу проблемы, кедь будеме употребляти иншакий знак (о з дашком, як то колись предложив Иван Панькевич, вадь даякий инший. Укаючий говор має булшу вагу, бо 1) майдавніи 2) хоснуєся у двох майбулшых русинських говорах: южно-мараморощьскому и ужаньскому и, наконец, 3) бо є системным (нес такого, ги з унікальным у словянському світі звуком 2, коли вун не все хоснуєся у єднуй и туй самуй фонетичнуй позиції”.

Доц. Др. М. Капраль

Дале прозвучали доклады:

Сучасна практика ученя лемківського русинського языка в Польші

Тома Квока
(Краков, Академія Педагогічна, Польща)

Обученіє русинському языку, як часть всеобщего мадярського обучения

Марія Заяковски-Борнаний
(Компловшка, Мадярщина)

Актуальні проблеми изучения русинського языка в условиях иноязычного окружения

М. Алмашій
(Ужгород, Украина)

„Ничого не може быти майдужче, як одна гадка, котруй прийшов її час”

Маріка Чорній
(Румунія)

Куртоє слово за школьні олімпіады у системі русинського недільного ошколованя

В. Падяк, (Ужгород, Украина)

Учасники конференції

Обученіє русинському языку и традиціям у Мучоні

Борбала Майорний-Жебеші
(Мучонь, Мадярщина)

А. Годинка. Глаголиця

Димитрій Поп
(Ужгород, Украина)

На другий день у суботу, у греко-католицькій церкві на Ровжак тере отбылася Божественна Літургія Йоанна Бокшая, котру исполнив Мужський хор ім. Св. Ефрема под руководством др. Томаша Бубно. Католицьське радіо Мадярщини произвело запись Літургії, котра была передана у неділю діла слушателюв.

Божественну Літургію отслужили о. Михаил Маслей (Словакия), о. Абел Сочка (Будапешт), о. Василь Бойчук (Румунія). Проповідь выголосив о. М. Маслей. Мы думаєме, ош усі, кто бые участниками сих прекрасных свят, нигда їх не забудуть. Дякуєме усім, кто бив из нами.

Торжества русинської общины дустали широкий розголос у медиях: по 1-уй програмі Центрального ТВ, у вечерних новостях по каналу „Дуна“, інформація у блоку „Наш Світ“, и у програмі „Рондо”.

Др. М. Лявинец
Др. С. Лявинец

О. Абел Сочка, о. Михаил Маслей, о. Василь Бойчук

Честовані читателі!

У октовбрі сього рока отбудуться вибори у містні і варішські районні меншині самоуправління. Русини Мадярщини уже третій раз мавут можливість голосувати за своїх представителів.

Перший раз русинська меншина Мадярщини приймала участь у виборах у 1998-у р. Тодашній президіум ВРМС вибрав своїм президентом Габора Гаттінгера. Під керівництвом Габора Гаттінгера за 16 місяців скільтовалися тоті 15 мл. форінтів, котрі Государственна Казна уділила русинській меншині на фінансування меншинових цілей, і котрі мали бути фінансовими ресурсами діяльності русинської общини на многі роки. Закон про Права Етнічних і Національних Меншин Мадярщини 1993 рока гласит, што про хоснованя сих грошей має рішати Президіум ВРМС. Документація засіданій Президіума ВРМС між 1998-2002 роками не содержит ані єдного конкретного законного рішення по сему вопросу, а межі 2000-2002 роками президент ВРМС Габор Гаттінгер не змуг скликати ні єдно засідання Президіума ВРМС.

У протоколові ревізії фінансової і хозяйственной діяльності, проведеній Государственным Бюджетно-фінансовою Інспекцією у 2000 році, є постановлення, што 11 мл. форінтів було схосновано незаконно, як і противозаконно було персональне страхування Габора Гаттінгера на 6 мл. форінтів уд хвороти і аварії. Ревізія постановила, што Президіум ВРМС нарушив свій Устав і передав керівництво ВРМС Габору Гаттінгеру, котрий єдинолично розпоряжався государственними фінансами русинської меншини. Результатом сєй діяльності став тот факт, ож русини єдині межі 13-ма меншинами, котрі не мавут фінансових ресурсів.

По рішенню избраного у фебруарі 2003 рока нового Президіума ВРМС, Государственная Налогова Інспекція провела ревізію фінансової і хозяйственной діяльності ВРМС між 1998-2002 роками і оштрафувала нас на 800 тыс. форінтів за нарушение фінансової дисципліни у період 1998-2002 рр. У децембрі 2004 рока Бюджетно-Фінансовий Відділ Поліції XIII району Будапешта провів слідство про фінансову і хозяйственную діяльність ВРМС між 1998-2002 роками, у протоколі котрого постановив, што совершеноє преступление карається законом до 2 років тюрми. Судебний процес по возміщенню матеріального уцєрба, причиненого

Габором Гаттінгером русинській общині Мадярщини по сий день ся щі не закончив. Надіємєся, што правда восторжествує!

На виборах 2003-го рока у Президіум ВРМС було убрано 35 депутатів, котрі 4 фебруара на учредительному зібранні, вибрали нове керівництво ВРМС. У процесі виборів Габору Гаттінгеру було предложено місце замістителя президента, котрого він не прийняв. Габор Гаттінгер не дочекався кінця зібрання і уд того дня не приймає участі у діяльності Президіума ВРМС. Уєдно із ним уд 4 фебруара 2003 рока не приймають участі у роботі Президіума Янош Гаттінгер, Юдіта Кішш, Йозеф Чийпани-Бардош, Ласло Зеллеш. Було ги 2 роки не приймають участі у засіданнях Президіума Миклош Чичвари, Ласло Медве. Тібор Миклош Попович два роки не був на засіданнях ВРМС.

Многі із перелічених депутатів сūt уроженцями Комловшки і інших поселеній Боршод-Абауй-Земплінської області, і они мали би представляти інтереси русинів сєго регіону у Президіумі ВРМС. Нове керівництво ВРМС уже у перші місяці своєї діяльності у процесі личних стріч із депутатами містних русинських самоуправлінь регіону рішило проблему представительства інтересів русинів області обміном інформації, пудпорованям меншинових програм, регулярними консультаціями на тему актуальних вопросов меншинові політики.

Чим ся завершила діяльність Габора Гаттінгера? Што ся лишило у наслідіє избраному у фебруарі 2003 рока ВРМС? Многоміліонні довги і штрафи, стара і непригодна компютерна техніка, опустошене поміщення резиденції ВРМС. Айбо май страшний гріх - вто духовное опустошення, дилетантизм, отсутствие меншинових інституцій і истинно русинських культурних цінностей.

Під керівництвом избраного у фебруарі 2003 рока Президіума ВРМС русини Мадярщини стали на путь духовного возрождения і сохранения свого ідентитета, рідного язика, культури, традицій і греко-католицької віри.

Президент ВРМС Віра Гіріц

P.S. Протоколи ревізій і слідствія знаходяться у архіві ВРМС і доступні діла ознакомлення через Бібліотеку по договоренности.

Возможности фінансування ВРМС обученія рідному языку у Комловшці

Вопрос обученія русинському языку от самого начала діяльності нового состава президіума ВРМС был одним із найгавніших. У 2004-2005 учебному році комловшські діти достали возможность изучати русинський язык у рамках общої школьної програми.

19 августа 2004 рока Комловшський Сівіт Депутатів создал Національний Культурный Центр, у состав котрого ввів школу і дітську школу.

Так як фінансові возможности містного самоуправління Комловшки дуже ограничені, то мер Комловшки Ласло Кетелеш обратився із просьбов фінансової помощи ид ВРМС. Президіум ВРМС нараз одреаговав на просьбу Комловшської мерії. Было предложено дакульк варіантів рішення економічних проблем, извязанных із обучением русинському языку і літературі, етнографії.

Так як у кінці 2004 рока произошла модифікація Устава, на протяжении 2-х років нові змінення у Уставі бути не можуть. Совмістне содержание Центра возможно при таких условиях, што ВРМС може поддерживать фінансування обучения лем із свого бюджета, бо НЦК Комловшки не є общеобразовательного

інституційов, і ВРМС не може заключити із Міністерством Школьного договор про фінансування обучения русинському языку у Комловшці.

Шкода, ож дякувучи газдованю ВРМС під керівництвом Габора Гаттінгера (1998-2002 рр.), были незаконно скільтовані гроші, виділені державнов казнов на обучение.

Факультативное обучение русинському языку ВРМС рахує дуже важным діла дітей Комловшки, завто зробить ушытко возможное, обы оно продолжалось и надале. Президентка ВРМС Віра Гіріц первым і найважним кроком у даній ситуації рахує введення факультативного меншинового ошколованя. Сякоє рішення проблеми обученія языку существует у многих меншин (напримір у поляків, у болгарів). Так як дітей мало, очевидно нормативи при сякуй формі ошколованя не будуть покрывати расходы. ВРМС мусить дати фінансовое подпорованя обученію, што дасть возможность проводить тото і далше.

Ольга Лікович-Сільцер

Як вибабрала Вакаро Мигальова сестра с братом, ци як трутит русин русина у ковды, пропасть и погибель?*)¹

Антоній Годинка
ЧАС ГУРШЕ, ГИ ВОДА...

Продолжаємо помішати у нашу новинці фрагменти из новуй книги, за презентацію котруй у Будапешті зме згадовали у числі за новембер місяць, а у децембрі зме подали текст переднього слова составителя сєї книги Михаила Капрала "Час и память": **Антоній Годинка: Час гурше ги вода... Русинські тексты. Матеріал зобраз, ушорив, коментарії зладив и передньос слово написав Михаил Капрал. Спередслово Іштвана Удварі. Studia Ukrainica et Rusinica Nyiregyháziensia 16. Nyiregyháza, 2005, 199 с.**

(Из моих записок)

Давно ото было, коли ми сесю співанку співали. Може и вы, честні читателі познаете еѣ, бо так ми ся видит, же тутешня, а не из чужого перебрана.

Ой умру, умру, жити дале небуду.
Прикличте ми тоты люде, што я их люблю...
Попови я дам чотыри воли,
Абы минь удкончили файнть проводы.
Дякови лишу спльу кобылу,
Абы минь переспівав цѣлу псалтырю.
Церкунику дам полотно на стан,
Абы минь усе дзвонив и не перестав.
А тобі жыде хрпаву свиню.
Через твою паленочку из світа іду.

Сесья розпущена, смішна співанка наивным и примитивным способом указуе волю русина нашего, лишити штось такое своєю подвижностью знакомым. Бажаня наших людей лишити штось комусь, е желаня распоряджовати своим маеткам, а то уже юридичный е припадок. Ци звыкли наші люде тестаменты² чинити? Не знаю. Сесь вопрос дае ми гадку, же муй колись то побратим, великий угорський ученый, Тагант Кароль, прошун бы у еднуй бесѣдѣ, котров рочное засѣдана Угорского Народописного Общества утворив, призвав угорських народописников, абы изучали и зберали угорського людства юридичні обычаѣ. Што бл. [аженой] п. [амяти]³ Тагант намірив не шкодило бы и нам. Не собрати, бо тупько обычаѣов таких ледвы маеме, обы на томы собраньи выстало, лем позазберати, што таких ледвы у нас находило быся.

Не хочу так поступати, як давно десь колись помершый наш славный мучачувський каноник и вікарій (містоблюстителем называли го тогды) генералный Иван Кутка, походив. У Унгварѣ 1. нов. 1805. г. ч. 4.100 у циркуляру воззав духовники диоцезалнѣ обы ся змагали собрати „Статуты епархіалнѣ“. Туй тепер не толкую дале сесе общепольное наміренье бл. п. каноника Кутки. Ачей буду мати час и обновлю память сього циркуляра. Нынѣ лем тупько хочу спомнянути, же

каждый священник муг и тогды видѣти и убидити ся, як пользно бы было тогды, коли ледвы дахто знав, что и котрѣ диоцезалнѣ опредѣленія мистят, и што уже з них не мае вартость як хосновито бы было познавати цѣли тогды живі правила нашего церковного живота, обы были ся знали у придатном случаѣ навірно як мают справовати и до чого бы было їм ся хотити и держати.

Приведу пак иши еден приклад. Не лиш зато, бо дуже придатный проуказовати то, же наше душпастьство ледви вадѣ ницят не мож покывати чи на яку пользну общу роботу. Но оголошаю и передаю читающим и зато, бо дуже тяжко, майже и не мож го найти и читати. Я сам лем у едному единому парохіалном протоколѣ, а читав ем їх може быти из односто фоліаншув, найшов го и то у Тополянѣ коло Мигальовець. Коли перед 55 роками шовкового попа, йовсяньского батька Мигаловича сына, Евгенія, там на фарѣ наживив ем. (Ба ци жие щі?) Та у тум протоколѣ м читав, же герецький обряд межі усіми своими полами май знающый епискуп, Попович Василь, р. 1840 циркуляром своим 4.554 воззав усѣ священники диоцезалнѣ, обы из обрядных книг выписали тоты слова церкувно-славянського языка, за котрых не знают, што значат. (Cum praeattacti libri jam fere ante 1000 annos graecis originalibus in linguam quam nunc veteroslavicum nuncupamus, verterentur, fieri non potuit, quin ... complura vocabula ... sensim obsolescerent et finaliter ... poenitus evanescerent suae olim existentiae non aliud, quam quod in praememoratis libris ... vestigium relinquerent). И зачим пудгодом усѣ книги церкувнѣ и так перечитают, за рук цѣлого старо- вадѣ церкувно-славянського языка непознанѣ слова призберут. И аж сесь и сякі заженут му, овун гадку буде мати, оби сесь словарь якось выпечатав (...eo enitendum constitui, utut unum generale veteroslavicum publicae luci exhibeatur l e x i c o n, quod cunctas... complecteretur voces geminis, - latini et hungarici, - idiomatis significationibus donandas).

Не треба ми дуже голосно обявляти, же сесь „словарь“ нигда не появився, на знак тому, же попы нашѣ призваня владыкы свого не послушали и за просьбу владычу ницят не згадали.⁴ Так ся стало, же р. 1851 патріарх славяновидѣня, проф. видняньского всеучилища Миклошич, выдав читавый Словарь старославянського языка.

Та зато, бо як из приведеных примірув горазд вижу, же на мое призваня щі май малобы ся интересовали паны отцы, не призову никого на збераня юридичных наших обычаѣов. На міст того росповім, як жид изянський выспѣдком такого губитого звичая вывернув Кеменьци Вакаро - уже не памятаю добрѣ - Мигалѣ из утцовськой хыжѣ.

Р. 1896. до місяця Мая в Римі м быв. Зато пак того и 1897. г. не муг ем на шѣсть тыждньову слободу пуйти, ай мусѣ ем уд 1. мая р. 1896. до 15. юнія 1898. булше ги за 2 годы постоянно и непрерывно у Видню служити, што выдержати не мало усилованя коштувало, и то погадав, же у Римі м не лыггарив, ай щі май твердо м робив, ги у службі. Едного дня пополудню у два часы, колисьме службу другого дня кончили, пустивемся дому. Коли м выйшов на площадь Шварценберга, вижу на серед

площади по насъкы обличенного русина с єдным полицайом штось дуже онанджити. Єсе не галичанин, - кажу собі, - сесе наш чоловік, та ци мараморощанин. И пудыйду д ним и голосно кажу русинові: уткы ты? Йой пане, из Изы. Кажу полицистови, кто я и звѣдаю го, што хоче изъанський, котрый ци усе ги захоломщений стоит сперед нами. Я, пане, - каже ми полицист, - не знаю повісти, бо не розумѣю ем го. Ай так ми руков указовав, ги бы на станцію хотѣв выйти. - Горазд, горазд, - кажу му. Я знаю, уткы е и попроважу го, куды хоче. - Добрі, добрі, пане доктор, говорит ми - ведѣт го с Богом. - Дай Боже и вам, - кажу, и удклоню ся уд полицая, - и куды теперъ - звѣдаю Мигалья (так го буду дале звати). И рушилисьме ся горѣ улицьов ид желѣзнуу станціѣ, уткы желѣзница до Угоршину[и] бѣжит. Ой паночку, тады ишов б'єм дому, коб'єм ся выпознав адде. Айбо на самый перед кажѣт ми, пане, хто вы за еден и што вы у Видню глядаете. Ото вижу, ож полицай вам честь указав, тай я б'єм любыв знати, кого маю чествовати. Ай путаюся тым, же по насъкы так файно говорите, гиб'єсьте уд нас валошнѣ. - Но та правду маеш. Найперш треба нам ся упознати. Я уже знаю, же ты изъанський газда. Та теперъ пак и я ти повім, хто я, обєсья, чоловіче честный, не бояв, же заведу тя у якусь бѣду. Я, хлопе, обєсья знав, сокрыницький сирохман. Видав знаеш, де Сокрыница. Теперъ ем туй на службі у царя, ай зато так ми ся видит, зостану сирохманом до смерти (так и сталося). Бо наш русин из бѣдов ся родит и бѣда го не лиши за живота. Ты газда, ото видно. Ноша твоя указує. Чистое шматя мало потерто, мало и помяцкано, от дового путя, але порядочное. И серенчати [серенча ти] указує чоловіче. Бо сым часом я самый из нашего краю туй у Видню у службі и пан Буг ти дав, же иппен мы дває стрѣтилися у сѣм страшнѣм Вавилонѣ. Та я тя выладжу на правый путь, обєсья без коптогы додому дуйшов и може, Буг поможе, и дѣло ти помагати буду аж мож, у порядок привести.

Ой, пане, каже ми Вакаро, як могу я за щєстя и говорити, коли я у таку бѣду... Горазд, горазд, перерву го у бесѣдѣ, пак расповѣш ми, у якуй ты коптогы и як'єсь у ню упав, ай скорше ци кажи, ци ѣв ты нынѣ дашто? Бо знаеш, голодного лиши сила, та лиш белендит у свѣт. Иза уцѣѣ дуже далеко. Жилѣзница до Пешту лєм вечур ся рушит. Дотѣ маємо доста часу. Теперъ лиш 3 часы по полудню. Я с тобов зостану до вечера. Зайдѣм адде у еден рєшторан и пообѣдай штось мало, бо уже пудно обѣдати. Я заплачу, а ты ми розкажеш, штось перше хотѣв приказовати: зашто ты сюды пришов и што туй?

И повернулисьме у малый рєшторан, де Михаль газда яв'єсти, што скоршѣ гостѣ не поѣли. И як та лєдаяк ся насытив, лѣпше скажу, удбив собі голод и выпив погар пива, сам уд себе яв говорити.

Та вы бы любили знати, панцю, што ня сюды привело и што я туй искав и што'м дѣяв? Я, пане, до нашего короля'м пришов и привюз ем ся на желѣзници из Хуста та сюды до Видня зато, бо нигде на свѣтѣ не годен ем правды дустати. Я лиш слухаю, та слухаю и не перерываю му бесѣду, онѣ булькоче му из рота. И чую, же онѣ кыпит му у сердци.

Куриме помалы и пиєме. Чорну кафу. Овун говорит, та говорит. Я мовчки слухаю. Лиш двичи, трѣчи го звѣдаю. Раз зато, об'єм чисто зрозумѣв, де овун не ясно ся выразив, а другой раз, об'єм го придержав при пасмі бесѣды. Бо зачав от Адама, продовжав Авраамом и дуйшов до Аарона. Пак нейшов рядом до Давида царя, ай упят повернув до Авраама. У сѣм дѣлѣ правдивый русин був. Бо русин: многоблагодѣющий. Не так ги угрин, из котрого так треба каждое слово тѣгати, ги клѣцями гвєзды из бревна. Давно повѣс сесе п. Бокшаи, густський фѣшкареш.⁵ Зашто, не знати, зашто нѣт, тоже не знати, лиш раз лишив фѣшкарѣство и стався ярашбировом.⁶ Раз

муй няньо, с кым велѣки собі приятелѣ были, звѣдат го: „кажи ми, Бертику, ци теперъ ти май горазд, ци тогды было, колись фѣшкарѣшем був?“

„Дай покуй, каже Бокшаи, теперъ даколи мало ня гнѣв не роспучат. Подумай собі: приїде спєредня у ня баба из Кошельова на понус. Я возьму папѣрь, та перо и беру у „ѣдѣзевкевнѣ“ ушитко, што ся скажут. Айбо зачнут уд дѣда, же уже и тот мав якѣсь кури. Оты мали пѣята и сѣ упят другі пѣята и сѣк дале курята из пѣта на пѣта у них дуйшли. Та теперъ хотѣ хто годен собі подумати, же нашѣ пѣята не такі пѣята были, ги прості пѣята звѣкли быти, однако якѣсь битанга украв ѣх, крало бы му руку, проклятый злодѣй и т. д. Уже ми персты колит, однако лєм пишу, та пишу аркуш за аркушом. И коли на мах утихнут, я духом звѣдати зачну: кулько пѣят украли? Кулько коштує ваша шкода? И кажу ѣм: но та теперъ слухайте, прочитаю вам, што'сте у письмо дали. И зачну читати. Раз лиш чую, ож: де пане, та хто вам ото казав, же нашѣ курята уд дѣдовых, бо знаєте, пан ярашбѣров, у зѣмі вийшли у жоны яйця, пак уд тюткы позычала и из тых сут нашѣ кури. Пак аж тютчины яйця уд дѣдовых курей были, тогды и нашѣ кури уд дѣдовых сут. Айбо ото не дуже мож знати.

Гадаю собі чорт понюс мнѣ аркушѣ, могу нові писати. А коли'м фѣшкарѣшом був, и поносующий яв плести у свѣт, утворив'єм дверѣ и кажу: иди до Рапатора, тот скорше знає ти правду выходити, ги я, бо май молодой. И не слухав'єм го дале, бо'м не мусѣв слухати, кулько ми русин лопонит.

Што ми Мигаль расповѣв и як я го зрозумѣв, ото на курто было сесе: Была у нього сестра, котру отець му, та мати уддали, коли овун щѣ малый був. И коли ей уддали, учинили молодым хыжу, выдѣлили землѣ, дали ѣм корову, свиню, полотна, перины, словом отпустили уд себе и выладили доньку, ги газды звѣкли дѣтину выладити. Уд тогды молодѣ укрене жили и газдовали, так же нынѣ горазд ся мают и добрі стоят. Я як май малый коло родичув'єм ся годовав. И коли'м вырос, старѣ умерли. И зачим усь дѣти задоволенѣ, удѣленѣ были и удыйшли кождый пуд свуй дах, у родимуй хыжѣ. Мигаль самый зустав, ци хыжа и што ци у старых зубстало потому, як дѣти удлучилися и кождый свою участь узав, на нього и йому ся зубстало. Зато, бо такый звичай укоренився у наших русинув, же утцувську хыжу и што ци у них было, усе май мала дѣтина дустает у наслѣдство.

Ци правда є се, же сякий звичай жые у наших русинув, не годен був'єм удважити, бо потому ци дѣз вусѣм рокув у Видню'м зубстав. Най розрѣшат молодѣ, Буг бы ѣм дав здоровлѣчко. По видимому натуралный и розумный обычай. Але ги пословица каже: „кождый бук має сук“, так и тот самый естественный звичай, як сесь-тот сулак, має гак.

Нашѣ родичѣ, говорив ми даде Мигаль, Богу дяковати, гет довго жили. Я вырос, уженили ня и у воросѣ'сме жили. И дѣти ми уже уродилися, коли они умерли. И потому пак за кулькѣсь годы жили'сьме спокуйно. Раз лиш приїде до нас сестра и не крутит-вертит, ай просто ми у очи повѣсть: дай ми частку! - Яку ти частку дати, - звѣдаю нич лихое не думаючи собі. - Но та частку, што ми ся приходит - каже она. Аж хочеш частку, перше повѣдж, уткы? - даю юй слово. - Уткы, уткы, тады из померщины родичув, видав и минѣ ся приходит из того, што ся по ним зубстало, - верже ми с гнѣвом. - Я тоже розгнѣвався и кажу мало уже голоснѣйше: тобѣ с того, што ся по родичум зубстало на мене, нич, розумѣеш, нич, ани крехты ся не приходит.

- А чому, чому нѣт, повѣдж ми, прошто нѣт, видав я така ѣх дѣтина, ги ты - кричит на ня. - Та зато, гойкав и я, бо коли ся удавала, родичѣ ушитко, кулько ти ся приходило, выдѣлили: учинили хыжу на своем дарабчыку, выдѣлили землѣ, ораницю, луг, дали ти зерна

и на їду и на сівбу, дали корову с телятком, свиню с двома поросятками, мати дала полотна, прядиво, перины, мѣхи, плахтину, насѣня, курята с когутым, отець учинив хлѣв и кутець, дав вуз и плуг, дале усякій спѣх, што лиш треба коло печи: горщикы, ложницѣ, - коло хыжѣ: вилы, косу, борону, та што ши ищеш на мнѣ. Видав ты уд тогды ушитко хосновала'сь собі и прятала'сь собі. - Та не даш ми нич, звѣдат, - Та кой минѣ не даш, даш комусь чужому, я ти укажу, - и с тым пушла собі.

Раз лиш кличут ня до ярашбировагу⁶. Пуйду и, пане, не уганете, хто ня заправотив, ж ы д, проклятый нехрист. Каже: купив уд сестры юш⁷, што юй ся ши приходило уд родичув. И принюс с собов свѣдкы, же выплатив сестру. А я пане нигда поруг жыдувскый не переступив, та як може мене жыд из хыжѣ гнати! Та зато'м був у царя, нашего короля, обы ня не выгнали из утцувскоѣ куц[ч]ѣ. Бо жене ня пессый пелехатый бородач с песликами, пропав бы.

Тыждньом по сьому кажє ми М. дворскый секретарь у кабинетный канцелларіѣ: што за чоловік був у канцелларіѣ? А як есьте му просьбу кончили - звѣдав я. Так, же просьбу переложимє до министеріѣ юстициѣ. Як ся дѣло кончило, уже не памятаю.

Сирота Мигаля ши раз відѣв'єм несподѣвано. Хотѣв ня погостити!

Коментарії

¹ Сесь матеріал, што интересный буде, надѣву са, не лєм про наших юристув, появив са у трѣх януарскых 1940-го года числах днесь малодоступной про читателя унгварскуй новинкы „Карпатска Недѣля“.

² Тестамент - *последна воля; последное слово*.

³ Туй и дале у сяких простых скобках подаву гадану пролишену букву/буквы, вадь гадано ялу букву намісто хыбной (знак -, кедь дака лишна буква са найде), вадь слово на місті печатных хыб (ту конкретно, «розшифрованный» покурченый запис); тых хыб є доста у новинках, што са печатали високов печатѣв у тот час; других причинов было, ож по ужгородскых печатнях набєрали тексты по булшуй части робутники Мадяре, котрі не все знали русинскый язык, а редакторы, видав, не за ушиткым устигали...

⁴ Видав, лєм глубокое попувськое коріня (корпоративна солідарность!) не позволило майбулшому изгядователѣви русинскый історії повісти ушитко, што думав-гадав за наших панув превелебных, котрых подвигнути на даякі гуманітарні акції частіше, ги бы то ся нам хотіло днесь, не змуг ани єден из славных епископув ци каноникув... Лєм констатує все неборак академик: „не послушали Йоана Кутку“, „не стало са и тогды“...

⁵ Туй - адвокат.

⁶ Ярашбирув - *містный судья*.

⁷ Туй печатна хыба, мало быти „йедьзевкенъ“, пор. мад. jegyzőkönv „протокол“.

⁸ Туй - *містный суд* (поз. мад. járásbíróság).

⁹ Туй - *право*; поз. лат. ius (туй вплив мадярського, де буква „s“ передає звук „ш“).

ЛИТЕРАТУРНА НЕДѢЛЯ

АНТОНІЙ ГОДИНКА

(Ивъ нагоды 80. лѣтного юбилєя народження нестора подк. историографіѣ)

Сєго року 13-го януара минає 80 лѣтъ оть народження вызначного историка подкарпатских русинов. Въ руской историографіи работы ювиланта на вѣчнѣ часы запишуться незаступимыми и многѣ его постановлєня остануться последними словами въ концепції нашей историчной науки.

Ювилантъ походить изъ старой священничой родины Подкарпатья. Родився 13. януара 1864 року въ Владимировѣ (земплинска жупа), де его отець бывъ священникомъ. Гимназіяльнѣ студіѣ скончивъ въ унгварской м.кор. гимназіи, по сконченю котрой, почуваючи въ собѣ покликаня на духовый станъ, поступивъ на теологичну школу въ Унгварѣ. Однакъ занедовго перейшовъ на богословскѣ студіѣ до будапештѣянского центрального теологичного институту. Тутъ въ Будапештѣ слухавъ нетолько богословскѣ науки, але и выклады изъ славянскѣ филологіѣ и исторіѣ на филозофичномъ факультетѣ. По абсольвованю филозофіѣ заразъ зложивъ докторатъ. Отъ сєго часу зачинаєся и наукова карієра молодого ученого.

По скончаню своихъ университетскихъ студій Годинка цѣлкомъ передаєся своимъ облюбленнымъ науковымъ студіямъ. Скоро достаєся за библиотекаря при Угорскомъ Національномъ Музею, потомъ архиваремъ

въ архивѣ министерства финансовъ, и наконецъ видиме его зновъ библиотекаремъ въ библиотекѣ королевской родины въ Вѣднѣ. Въ рокахъ 1890-94 студіює въ розныхъ архивахъ Угорщины, а особливо въ архивѣ мункачевской епархіѣ въ Унгварѣ. И тутъ зародилася у него думка написаня исторіѣ мункачевской епархіѣ и выданя всѣхъ дипломъ, котрѣ относятся до мункачевской епархіѣ. Въ рр. 1895-96. иде за архивными студіями до Италіѣ, де студіює передовсьмъ богатый и невычерпуючий архивный матеріаль въ Римѣ. Въ сихъ архивахъ ювилантъ звертає передовсьмъ увагу на тѣ архивнѣ джерела, котрѣ относятся до исторіѣ южныхъ славянъ. При загальнославянскихъ студіяхъ не занедбує студіѣ относячѣся до исторіѣ русиновъ. Въ 1906. р. габилитуєся на будапештѣянскомъ университетѣ, послѣ чого єсть именованый професоромъ на правничой академіи въ Ложоню. Послѣ заоснованя университету въ Ложоню въ 1914 р. именуютъ его на томже университетѣ професоромъ исторіѣ. А коли послѣ перевороту ложонский университетъ бывъ перенесеный до Пейчу, Годинка иде зъ нимъ туды. Тутъ онъ выкладає исторію и больше разъ быв выбраный деканомъ, а въ школѣн. р. 1932-33 ректоромъ. Бере живу участь въ делегаціяхъ до Союзу Народовъ. За своѣ заслуги достає вызначеня

мадярського Середнього Креста. Отъ 1935 р. жие въ пензії въ Будапешті. Отъ 1933 р. єсть звичайнимъ членомъ Угорской Академії Наукъ. 1941 р. при своемъ заложенію ПОН вибирає его якъ найбільшого подкарпатского ученого своимъ першимъ предсѣдателемъ.

Антоній Годинка черезъ свой довгий вѣкъ написавъ цѣлий рядъ цѣннихъ студій изъ історіі славянскихъ народовъ. Можемо ихъ роздѣлити на двѣ части: одніъ относятся до славянства вообще, а другіъ до русиновъ Подкарпатя спеціально. Изъ загальнославянськихъ туть треба указати на слѣдуючі работы: „A szerb fejedelemség viszonyai Magyarországhoz, 1889; Egyházunk küzdelmei a bosnyák bogomilokkal: A szerb történelem forrásai és első kora: Magyarországra vonatkozó oklevelek olasz levéltárakból: Az orosz évkönyvek magyar vonatkozásai, 1916”.

Зъ історичнихъ праць, якъ относятся до історіі русиновъ, треба згадати слѣдуючі: „A munkácsi görög katolikus püspökség története, 1910, A munkácsi gör. szert. püspökség okmánytára, 1911, Gens fidelissima, 1915 és 1937, Jelentés a ruténeink uniójáról, Adalékok az ungvári vár és vártartománya és Ungvár város történetéhez, 1917, A kárpátjai rutének lakóhelye, gazdaságuk és multjuk, 1923. Переписка єпископа нашого М. М. Ольшавського зъ гуменами Пазиномъ и Скрипкомъ, Жовква, 1934. Нашѣ клерики въ Тирнаві, 1941”.

На жаль до теперъ не маємо загальної оцінки сихъ науковихъ праць ювіланта. Причиною сего являєся передовсімъ скромність автора, а потомъ, по моеї думцѣ и поодинокѣ политичні та науковѣ погляды самого Годинки. Неменшою важною причиною недостатку загальної оцінки наукової дѣятельности славного историка являєся и та обставина, что Годинка у своихъ працяхъ, головно въ тыхъ, котрѣ относятся до русиновъ, порушивъ такѣ вопросы и занявъ такѣ оригинальні погляды, котрѣ тяжко схопити и въ пару словахъ переповѣсти. Всѣ его праці суть стисло фаховѣ и розробленѣ темы настолько спеціальнѣ, что нашѣ

позднѣйшіъ историки, котрѣ звичайно захоплюються только зовнѣйшимъ ефектомъ даной темы, не суть въ силѣ ще и днесъ схопити ту колосальну проводну историчну идею, за котроку ишовъ нашъ почитеный ювіланта.

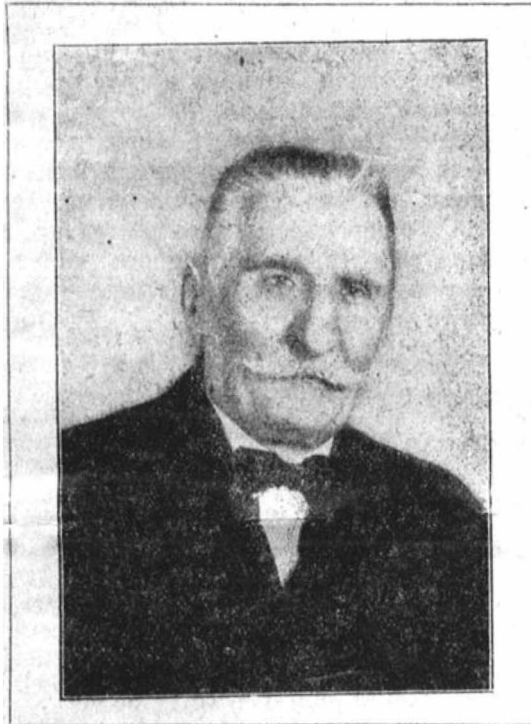
Уже Жатковичъ отчувавъ велику потребу написаня синтетичной работы історіі русиновъ, або хотѣ історіі мункачевской єпархіі. Однакъ про недостатокъ отповѣдного нового архивного матеріяла и про великіъ тяжкости въ схопленю проводной идеї нашой

минувшини, якъ такожъ про малое фаховое подготовленя историковъ могло се здѣйснитися только при помочи и опрацюваню Антонія Годинки.

Историчный интересъ попередниковъ Годинки повставъ зъ національно-романтичного захоплення, что характеризує нашъ историчный напрямъ до конца XIX в. Крімъ того всѣ попередники Годинки были аматорами историчной науки и въ нашой минувшинѣ хотѣли найти то, что тамъ николи не было и быти не могло. Величезніъ архивы, множество листовъ, стосы всякихъ праць про поодинокѣ вопросы - ось той сирый матеріялъ, котрый треба было спознати и привести въ отповѣдну систему, чтобы на его основѣ дати выразъ историчной правдѣ и скласти общественный образъ doby. Змѣсть книгъ Годинки о много ширший и глубший, якъ сколько подають ихъ титулы. Въ нихъ подає авторъ загальный историчный процесъ края. При оброблюваню поодинокихъ

важныхъ вопросовъ А. Годинка оперує до его часу неизвѣстными матеріялами, на котрыхъ буде своѣ спостереженя и конклузіѣ. Онѣ далеко отъ романтики та идеализаціі минувшости, освѣтляючи минувшость реально. Загально можемо сказати, что Антоній Годинка єсть историкомъ не только мункачевской єпархіі, але и русиновъ вообще, зъ котрымъ звязанный не только кровю, але и цѣлымъ своимъ свѣтоглядомъ.

Н. Л-ачъ.

Честовані читателі!

Просиме Вас подпоровати **Вседержавное Общество Русинської Інтелігенції имени Антонія Годинки** 1% податка личного дохода.

Вашу фінансову підпору просиме перевести на рахунок:

Swift kód: TAKBUHB 54700082-18003699

Adószám: 18179475-1-42

Председа Проф. Др. Антоній Лявинец

Просиме Вас подпоровати **Фондацію За Русинув** 1% податка личного дохода.

Вашу фінансову підпору просиме перевести на рахунок:

OTP Bank Rt: 11784009-20300735

Adószám: 18170720-1-42

Председа Віра Гіріц

Іван Парканій - знамий юрист, борець за права русинського народу (до 110-роччя із дня народження)

др. Іван Парканій

Межи русинами є много исключительных высокообразованных личностей, котрі волею судьбы ставали борцями за права свого русинського народу, лишивши слід у його історії.

1 януара исполнилося 110 рокув із дня народження Івана Парканія, юриста по спеціальности, искусного дипломата із широким кругозором, котрый був губернатором Подкарпатської Руси у елоху Чехословацької Республіки і робив із чотирьма президентами Чехословакиї.

Родився Іван Парканій у с. Тересва Тячовського району на Подкарпаті. Його отець, Федор Парканій, був учителем церковно-приходської школи. Вун женився на дочці імстичевського учителя Марії Михайлович. У них родилося 8 дітей. Іван був третьов дітинов у родині. Послі окончанія народної школи, І. Парканій поступиа у Береговську гимназію, де проучився 4 роки, затым перейшов у мукачевську, котру закончив із отлічием. Юридическое образование Парканій достав у Будапешті, у університеті ім. Пазманя. Также у юнію 1918 рока заштитив докторську дисертацію по римському і гражданському праву. Пуд час учения жив як стипендіант у учительському колегіумі. Обы муг учитися, брав шипиякі роботи: был адміністратором тижнівника «Будаї уйшаг», робив у канцелярії адвоката Ерєвша, занимався репетиторством.

У октовбрі 1918 рока Іван Парканій дустав назначеніє на роботу служащим у адміністрацію Марамороської жупы. Треба уповісти, ош політическа обстановка на тот час, коли молодому Парканію пришлося зачати трудову діяльність, была нелегков.

31 октовбра у Мадярщині сталася революція. Карл IV, король Мадярщины отрекся вуд престолоа. Власть перейшла у руки Національної Рады. А 21 марта 1919 рока власть захватили совіты под руководством Бейли Куна.

Подкарпатські русины создали «Руські Народні Рады» у Ужгороді, Сваляві, Хусті і Пряшові.

Промадярська група русинув создаа 10 септембра 1918 р. у Будапешті «Угросское народное собрание», котрое своим рішенієм лишило подкарпатських русинув у составі Мадярщины. Правительство Кароли во главі із премьер-министром Орестом Сабовым создаа автономну «Руську Краину» із столицев у Мукачеві. Айбо як извистно, Подкарпатя у 1920 р. войшло у состав Чехословакии. Іван Парканій у сесі неспокойні роки робив у органах нової власти раз у Хусті (1919-1920) рр., затым у Мукачеві (1920-1921 рр.). У 1921 році вун робить адміністратором і начальником канцелярії у Довгому, пак был закликаный до работы у президіум правительства республіки у Празі. 19 септембра 1924 рока Іван Парканій был назначеный референтом Подкарпатської Руси. У сись час вун женився на дочці подкарпатського патріота, нотаріуса Ужгорода Ользі Петрик. От сього брака народилося троє дітей: дві дівки Марія і Віра і сын Кирил. Сын став знамым ученым-хіміком і живе у

Америці. Марія і Віра живуть у Празі.

У должности референта Подкарпатської Руси И. Парканій обставався при президентах: Т. Масарикови, Е. Бенешови, Е. Гахі, аж до 1939 рока. У правительстві Яна Сировы И. Парканій занимає пост міністра по ділам Подкарпатської Руси. Уєдно із губернатором Подкарпатської Руси К. Грабарем вун веде переговоры із представителями подкарпатських політических групіровок про автономію края. Послі отставки губернатора К. Грабаря, И. Парканій короткий час занимає пост губернатора. У децембрі 1938 р. вун вертається у Прагу до своих обязанностей старшого советника президентської канцелярії.

Из 1941 р. И. Парканій находится под надзором гестапо и у 1942 р. был отправленый у вынужденный длительный отпуск.

По веленію судьбы И. Парканій отдав 20 рокув своі жизни Чехословацькій державі, особенно стараучися о тому, обы помочи своему родному краю и своему русинському народу.

Др. Парканій был единственным русином у Празі, котрый муг помочи своим біднякам-землякам, котрі училися у Празі. Вун організовывав студентам бесплатное питаніє, обеспечивав їх временнов работов, обы могли екзистовати.

Празські студенты просили організовати діла них приход. Др. Парканій, будучи глубоковіруючим греко-католиком, добився сього. Діла прихода были виділені два храма: єден св. Яна на Скалці, а другой - св. Креста. Студенты высших учебных заведений посіщали сисі храмы у полному составі.

И. Парканій способствовал созданию греко-католической епархии у Празі, котра была основана у 1931 р. и существует и поныні.

За свої заслуги перед церквов И. Парканій, единственный межи русинськими діятелями, был награжденый Папов Римським Пієм XI орденом святого Сільвестра и достав титул рыцаря-компура сього ордена. По кунци войны И. Парканій поступає на службу у фонд возрождения у Празі. У 1952 р. выйшов на пенсію.

Др. Парканій проробив у канцелярії президента 25 рокув, вун практически робив із 4 президентами.

По воспоминаніям тых, кто його знав, И. Парканій был чоловіком дуже розумным, много знав и памятав, готовый усім помочи, чоловіком глубоко любившим свой родный край, свуй русинський народ, чоловіком дуже скромным, не претендовавшим ни на яку извистность вадь популярность.

Умер И. Парканій у Празі, не доживши 8 дней до 101 рока.

Його хоронили у Празі 6 януара 1997 рока у Кафедральному соборі св. Клемента. Паніхїду откончив пражський єпископ И. Лявинец. И. Парканій был чесным русином, свой род не забыл, остался його сыном. Вічная йому памянь і блаженный покой.

Др. М. Лявинец.

Література:

Т. Михайлович «Патріот- русин Иван Парканій». Християньська родина. Ужгород. 1982 р. №2.

И. Поп «Энциклопедия Подкарпатской Руси». Изд. В. Падяка. 2001 р.

Поет Подкарпатского края

Щерба Василь Иванович (псевдонім - Василь Щапуд-Сплинский) народився 11 августа 1935 рока у с. Изки на Мараморошской Верховині (днись Міжгірський район) у царстві стройных смерек и кучерявых буков, студеных чистых кырниць и бурных потокув, словом, у неповторимому за красотою природы уголку Подкарпатського края.

Сказочна красота краєвидов, які откриваються у родных діла Василя Ивановича містах, не могла неблаготворно повліяти на формованя поетичных способностей, подияких из тых, котрым судилося там народитися, и ид яким относится и Щерба Василь Иванович. Тому у нього ищи у дитинстві пробуждаєся способность до стихоизложения.

Первый свуй стих написав ищи тогды, коли учився у 6-м класі. Сись його стишок был помещенный у школьной стінгазеті. Булш серйозно до стихоизложения взявся, коли учився у Пилипицькій середній школі, яка находится мало не под самым Бескидом.

Дуже легко мож догадатися, кого и што прославляв у своих стихах наивный подросток у тоты часы абсолютного тоталітаризма, айбо не буду за се винити Василя Ивановича, бо то была не його вина, а біда, што ищи незрілий талант мусив приносить у жертву бездушному сатрапу.

Но про што бы не писав уважаемый Щерба, йому то удавалося доста файно, тому и упоминалося його имня, як начинающего поэта, то у „Закарпатській Правді“, то у „Советском Закарпатье“, то у „Молоді Закарпаття“. Правда, под час обучения на историческому факультеті Ужгородського Держуніверситета Василь Иванович отходит от занятий поезійов. Його бульше колышут проблемы исторической тематики, у частности - история Верховинських поселений.

У сись час вун поднимает на страницах містно и областної пресы вопросы морально-етичного плана. Появляються його статі про порядок на дорогах и у населеных пунктах, на повповсякденну тематику.

Вернувся В. И. Щерба до занятий поезійов у час, коли на арену выходит русинство.

Сись фактор дуже дав про себе знати на выборі Васильом Ивановичем того, ож про кого, и про што писати. И вун складає стихотворное обращение ид русинам не лиш Карпатського края, а до вышток и русинської сполечности. Зато сись його стих - обращение достав сильный морально-політичний резонанс, и тому

його употреблявут русинські активісты як у своих публічных выступлениях, так и у наочно-пропагандистських матеріалах.

Характерно, што свої стихи Василь Иванович пише на языкови тої бисіды, яка и днись остаєся народнов бисідов живущих у вирхній части притоки Рікы - Рипы.

Байлує Василь Иванович писати и по-українському, и по-великоруському и также у верлібному стилі, айбо дуже рідко.

И най його стихи, посвячені подкарпаторусинству, воспринимавуться на первый раз доста ломоватыми, особенно по части додержаня стихотворного розміра и выбора стиля, зато они ширі, емоціональні, без яких бы то ни было швинглів. Уедно из тым, пишучи на вирхньорипинському говорі, Василь Иванович доказав, што сись говор пригодный у вжитку не лиш у скотарсько-аівчарському ділі, но не у меншій мірі - у стихоизложении, бо наділений як широким діапазоном лінгво-семантичных даных, што составляет основаня діля веденя бисід на світські темы, так и тонков філософсько-поетичнов методиков.

Василь Сочка-Боржавін

Старійшина подкарпаторусинських поетов и писателей

Я родом з Верховины

Я родом з Верховины той преславной
Де в нибі над зворами орлы кружат.
Там ни умер русинський дух прадавный,
Його у собі обычай хранят!
Хранят, обы наступні покоління
Несли го дале в незвіданий ши світ
Обы усе з тотемного коріня
На світ ся появляв святой русинський цвіт.
Ни в літі, ни в зимі, ни в спеку й снігопад!
І най його нарємно ни застане
Біда і напасть. І най із надр Карпат
Він мудрость і мощу собі добываат,
Обы пред ним упала - злая рать!
І най його николи ни забываат
Небесна ласка і Божа благодать!

Свалев, 27.12.01.

Похвала русинському трудолюбію

О, Русине, ни діля кедвы-славы
Ты трудишся до кыравых мозолів,
А вбы ни пожадаючи в державы
Достаток мати як Бог того велів.
Зато стаєш до всякої роботы,
Й ремесла всякі тобі ся поддают.
За се ушитко небесній щедроты
Тобі наснагу й силу додают.
При сім ни єсь зажега, що без міры
Богатства збиваат. Ни єсь ты й мищанин,
А єсь носитель порядочности й віры,
Яким і має быти в души християнин.

С. Келечин, Міжгірщина. Август. 1993 р.

Представляємо лавреатув премії им. Антонія Годинки 2006

Михаил Маслей - греко-католический священник. Скромность, преданность и твердая вера отца Михаила служат для нас тем примером, которому мы из чести можем следовать. На судьбу отца выпали многие тяжкие испытания и трагические исторические события. Будучи священником многострадальной Мукачевской епархии, мав честь быть пиля Блаженного епископа Теодора Ромжи пуд час его последней трагической поездки. У

часы советской диктатуры, пуд час репрессий и гонений греко-католической церкви, показав нам вшитким пример стойкости и откровенной веры у Бога и церкву. Священническую деятельность продолжав и пусля переселения в Кошице. За последние годы отец Михаил Маслей много раз навшивив русинув Мадярщины и каждый раз, отправляючи Службу Божу, являлся для наших веринкув жерелом духовного обогащения и Божой Благодати.

Др. Томаш Бубно - один из майважных личностей русинской общины Мадярщины. Из великим воодушевлением и неустанностью изглядує ценности музыкальной культуры греко-католического обряда. Не дав канути у небытие наш духовный скарб. Свою деятельность проявив не лем як ученый-музыковед, айбо и як активный хор-диригент Мужьского Византійського Хора им. Св. Ефрема. У исполнени хора под руководством Томаша Бубно у 2005 р. появился КД - Служба Иоанна Златоуста на музыку Иоанна Бокшая. Сися запись мала такой успех, ош на днись розойшлися вшиткі екземпляры, и ладиться другой выпуск записи. Великий успех достиг Томаш Бубно не лем, як хор-диригент, як депутат Русиньского Меншинового Самоуправления Чепеля, айбо и як ученый - недавно защитивший докторскую диссертацию из великим успехом на тему: „Жерела и варианты греко-католических мелодий Мадярщины и Подкарпатья“.

Др. Янош Сабо является депутатом Русиньского Меншинового Самоуправления Йожефвароша уже второй цикл (1998-2002, 2002-2006). Депутат РМС Будапешта, а также и депутат ВРМС. Як председа РМС

Йожефвароша (Будапешт), из самого начала активно подпоровав выдання: Русиньский Календарь-Альманах 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005. Др. Янош Сабо принимав и днись принимает активное участие у духовной и культурной жизни русиньского общества Мадярщины. Товмаченя біографіи священномученика Теодора Ромжі на русиньский язык - такой заслуга др. Яноша Сабо (отдельные части біографіи опубликованы у выдані Русиньский Календарь-Альманах). Др. Янош Сабо є одним из основателей Вседержавного Общества Русиньской Интелігенції им. Антонія Годинки и Русиньского Культурного Общества. Вун регулярно організує гуманітарну помуч медикаментами на Подкарпатья, быв одним из инициаторов и активным участником создания Русиньского Музея и Русиньской Бібліотеки, помагав збирати экспонаты и книги для сих институцій.

Віра Гіріц стала депутатом и была выбрана председателем ВРМС у 2002 р. Поклала много усилий на ліквідацію негативного наслідія, котрое лишило опередуєє руководство ВРМС. Является инициатором многих грантов, котрі направлены на укріпленіє русиньского идентитета. Є одним из основателей Вседержавного Общества Русиньской Интелігенції им. Антонія Годинки, Общества Русиньской Культуры, председа Фондації „За русину“. Принимала активное участие у воплощені рішень и желаний русиньской общины Мадярщины - создани институцій Русиньского Музея и Русиньской Бібліотеки. Держить тісний контакт из РМС Мадярщины и русиньскими організаціями других держав.

Др. Степан Лявинец являється депутатом РМС уже другий цикл (1998-2002, 2002-2006). Депутат РМС Будапешта і ВРМС. Один із ініціаторів і активних учасників відродження русинських публікацій у Мадярщині. Вун є редактором видань Русинський Календарь-Альманах 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005. Активно приймає участь у духовному і культурному житті русинської общини Мадярщини.

Держить тісний контакт із русинами Подкарпаття і других держав. Из 2003 р. - відповідальний редактор новинки „Русинський Світ”. Дякуючи його старанням, новинка стала одним із найкращих видань меншин Мадярщини. Др. Степан Лявинец був одним із ініціаторів і активним учасником організації Русинського Музею і Русинської Бібліотеки, допомагав збирати експонати і книги для цих інституцій, являється одним із основателів Вседержавного Общества Русинської Інтелігенції ім. Антонія Годинки. У цілях нормалізації контактів між русинами Мадярщини і Світової Ради Русинів, др. Степан Лявинец був обраний головою Асоціації Русинських Організацій Мадярщини.

Др. Михайл Карпаль - доцент катедри русинсько-української філології Ніредьгазської Висшої Школи. Єдиний із майбутніх видатців наукового, історичного і лінгвістичного насліддя академіка Антонія Годинки. Из-под пера Михайла Карपालа вийшли такі цінні для русинської общини книги, як „Подкарпатське Общество Наукъ. Публикації: 1941-1944”, Антоній Годинка. Час гурше ги вода...” і др. Будучи твердим русином, др. Михайл Карпаль має тісні контакти із Вседержавним Обществом Русинської Інтелігенції ім. Антонія Годинки і ВРМС, активно допомагає редакції новинки „Русинський Світ”, дає нам хосенну критику і замічання.

Редакция

Гратулуємо др. Томашу Бубно

26 януара 2006 р. др. Томаш Бубно дав концерт у греко-католицькій церкві на Ровжак тере (Будапешт). Уровень виконання Святої Літургії і концертної частини програми, котру представив Томаш Бубно, відповідали вимогам докторантури художественного виконання (DLA). На другий день у Консерваторії ім. Ференца Ліста (Будапешт) Томаш Бубно успішно „cum laude” захистив докторську дисертацію на тему: „Жерела і варіанти греко-католицьких мелодій Мадярщини і Подкарпаття”. Святу Літургію у греко-католицькій церкві Пешта служили парох Георгій Вірані, о. др. Іштван Баан, о. др.

Іштван Челині. На Службі співали: Візантійський Мужський Хор ім. Св. Ефрема і співачка Тюдє Сабоні (сопрано). На цьому торжественному події зійшлося багато людей, греко-католицькі вірники, депутати багатьох РМС, русини Будапешта, великі постави культурного життя Мадярщини, духовенство греко-католицьких єпархій. В концертну програму були включені произведения Димитрія Бортнянського, Іоанна Бокшая, Сергея Рябенко, Ференца Ліста (Славімо, славно, славіні!) і мн. др. Гратулуємо др. Томашу Бубно і вінуємо йому всіх благ!

Др. Степан Лявинец

Духовна минувшина Русинув - деревляні церкви Пудкарпатської Руси

Посвячується пам'яті скромного учителя і патріота Подкарпатського краю Бокотей Ніколая - прекрасного челядника.

У своїй статті využити фото і текстові матеріали трудов поважного педагога Михайла Сирохмана „Церкви України Закарпаття“, Львів 2000 і світлої пам'яті неутомного дослідника нашого краю Богуміла Вавроушека „Církevní památky na Podkarpatské Rusi“, Praha 1929.

Стаття написана на Золотарйуському діалекті Хустщини.

Чувствено умиляюся, коли кождый раз стою перед приемным видом деревянной церкви, што высится на берегу у тіні розлогих широковерхих старых дерев и дивлюся, хоть и на малиньковату, айбо по своему змайстровану, на давно минувші часы нагадуючу красоту...

(Т. Легоцький: Монографія Берегської Жупы. 1881.)

Таким признанием выдавший крезнавец Подкарпатя Тивадар Легоцький отдає дань вытворам майструв, котрі у дереві залишили діля потомкув духовні обереги, котрі усе будут нагадовати кождому русинowi слова писателя Василя Сочки-Боржавина:

„Кто изнечестив обычаи предков и не продолжив народность отца, тот и потомкам по собі лишає злоє наслідство дітей-янычар.“

При обзорі деревянных церквей Подкарпатя посетитель истинно захудеся, куй узнає ож сисі церкви тай звунниці были возведені простыми, Богом одареными людьми, котрі, знаючи вікові традиції, геніальными задумками тай планованням дали життя таким рішенням, котрыі зробили бы чисть и славу хоть якому ученому архитектору.

Про деревяні церкви Карпат выдано много книг и альбомув, миряво написно художественных малярських полотен.

Для любознательных читателей из великов радустов доношу сисю неповториму красоту у виді фотографій декулькох майбульш характерных архитектурных видов деревянных церквей, што прикрашают наші поселения од Ужжа до Татарувського прислопу.

1.

Красні на Березнянщині тризрубні трохшатрові, драницями (шинглями) покриті церкви у Кострині, Сухому, Ужку та Гусному. Есе окремушний архитектурный тип початковых храмів у Карпатах, названный „Бойковским“ по имени этнографической группы, котра проживат у Восточно-Карпатському регіоні и за його межами (Польша, Словакия тай Украинська Галиція).

Кострино. Церков Покровы Пресвятой Богородиці.

Построена у Сянках у 1645 року, перевезена у 1703 р. у Кострино, ныншню форму дустала

посля великої реновації у 1898 року.

Чаруют зор пропорції церкви. Довжина єї 15 м, ширина 7 м, высота турні од основы 14 м. Площа олтарного зруба 3,7 м x 4,02 м, нава 6,1 м x 5,9 м (вышина їх 13 м), бабинця 3,6 м x 4,1 м (вышина 2,5 м). Префайно уписуєся у навколишню розкошну природу.

Костринська церковь - одна из самых выдающихся памятников старовинной архитектуры Подкарпатя.

Сухий. Церков св. Иоанна Предтечи.

Построена у 1676 р. Стоит серед старых дерев на горбі за селом. Интересна и тым, што смерекові зрубы стін наклонені до середины.

У церкви сохранилися цінні ікони другої половини XVII ст.

Ужок. Церков св. арх. Михаила.

Построена у 1745 р. обновлена 1895-го года.

Исю церковь сміло мож называти визитнов картков Подкарпатя. Пуд Ужоцьким прислопом Бескидув, там де бере исток ріка Уж, из давних давен лежит село Ужок, котрое достойно мати таку памятку минулого.

Гусний. Церков св. Николая Чудотворця.

1655 р. є класичным взурцьом церквей бойкуського типу. Стоит на склоні высокої горы и уедно из звунницюв на фоні величного віня Карпат образує неповторимый архитектурный ансамбль.

2.

Сіверні Карпаты заселяє отдільна автохтонна етнографічна група - Лемки. По их именованю названный „Лемкувський“ тип деревянных храмів.

На типирь осталися лиш два класичні чисто лемкувського типу храмы на Подкарпаті, а се; шедевр архитектуры - Шелестувська Церковь св. арх. Михаила, котру перевезли у Ужгородський шканзен у 1974 р. и Церковь св. Николая Чудотворця у Сваляві -Быстрому. Інші храмы сього типа были скорше розобрани, вадь увезені у інші міста.

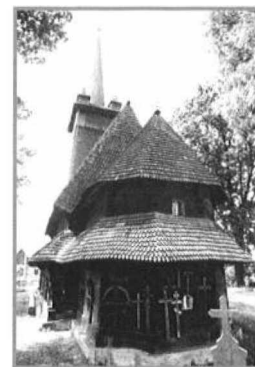
На одміну од бойкуського типу лемкувські храмы возвышену часть - турньову звунницю мають не над середньм зрубом, ай над бабинцьом, вадь коло нього. Шатрові покрития над зрубами нефу тай олтарної части замінені двоскатнов стріхов из бароковськими хрестами на них.

*Свалява-Быстрый. Церков
св. Николая Чудотворця
1588, 1759 р.*

середнім шпіцом турні, прикрашеним із чотирьох боків малими турнйочками ажурної красоти. Тяжко дати перевагу котрусь із них, бо май файнов кажеся и пен та, на котру чиядник наразі позирать. Но Салдобошська церков была тов, котра майбульш наближалася до вышин прекрасного. Сесі фотографіи із 1924 та 1992 рокув красноречиво свідчат про сесе.

*Кунціце - под -
Ондржейником (Чехія).
Церков св. арх.
Михаила, 17 ст.,
перевезена із Глинянця у
1931р.*

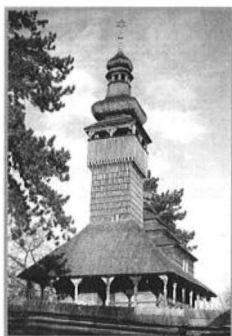
*Салдобош.
Церков Рождества Пресятої Богородиці, XVI в., 1794*

*Остатки церкви
пслія пожара 1994 года.*

Майбульша чистота пемкувського типа сохранилася у Шелестувській церкві св. арх. Михаила. Неоспоримо, она є шедевром народного творения. Композиція зрубів, складених із дубових плах 45 x 40 см, має динамічний злет із востока на запад.

Вышина турні над бабинцем досягає 22 м.

*Ужгород. Церков св. арх.
Михаила, начало 18 ст.*

Перевезена із Шелестова у 1974 року.

3.

Окреме од вышеописаних є ищи гуцулський тип храмів. Вун представленый: Церквою Вознесения Господнього (Струківська) в Ясінях та Преображения Господнього у селі

Лазичина-Плитоватый на Рахувщині.

План такої церкви має хрестообразну форму, втворену симетрично прикладеними до середнього чотирьох зрубів однакоого вида.

*Церков Вознесения
Господнього (Струківська)
в Ясінях, 1824 р.*

4.

Четвертый тип храмів - именованный "Мараморошська готика" - представленый деревляными храмами историчного Марамороша.

На Хустщині, Тячевщині, як на Вышавській долині и селах спродовж ріки Иза (Румынский Марамуреш) у сивій давнині XVI-XVII ст. началось возведение подобных по конструкции и архитектурному образу двозрубных церквей, двоскатна шингльова крыша котрых увінчовувалася устремленным в вирьх выдовженным

Даниловська готична церков маймолодша и майже майкрасна серед готичных церквей Хустчины.

Дивовижні її пропорції. Гордый злет удовженого вирьха турні, висока стріха над навом и олтаром, тай ищи до того мудро выбране місто церкви на бережку, котрый высится над селом, наводит на поглядача чувство, што храм взлітїв над Даниловом и парит у въздусі, побідивши тягу земли.

Вхуд до церкви. Звунниця.

*Данилово. Церков сятого Николая
Чудотворця, 1779 р.
Вид із восточного боку.*

Треба зауважити, што архитектурні образы торунь тай оддільно стоячых звунниць мараморошського типу мож найти и за гатами Подкарпатя у Саболч-Сатмарському регіоні Мадярщины, а ищи у бульшуй кулькості в сіверно-восточной части румынської Трансильванії.

Александр Бокотей

► 7-11 фебруара отбылися дні чествованя памнати академіка Антонія Годинки.

У рамках дней чествованя состоялися:

7-го фебруара на Керепешському цвинтарю возложение вінка на гроб Антонія Годинки.

9-го фебруара состоялася стріча позагатарных гостей, братська вечеря.

Др.Кінга Гѣнц

10-го фебруара у помещенію ВРМС сяточное открытіе межнародного дня памнати академіка Антонія Годинки. Привітственное слово выголосола председателька ВРМС Віра Гіріц и пані міністерка по ділам молодежи, родины и равных возможностей Др.Кінга Гѣнц.

Состоялося торжественное вручение дипломов и памятных плакетув им.А.Годинки за визначную діяльність у ділі сохрания русинської культуры, традицій, рудного языка

и греко-католической віры.

Церемонію открытія первой Русинської Бібліотеки и Выставочного зала Русинского Музейного Собранія провела пані міністерка Др.Кінга Гѣнц.

Отбылася межнародна конференція, присячена академику А.Годинці на тему: "Проблематика изучения русинского языка у Мадярщины и за гатарами".

У програмі прийняли участие мужський хор им. Святого Ефрема пуд руководством Томаша Бубно и русинський фольклорный ансамбль Общества Русинской Культуры.

Сято пудпорували: ВРМС, Вседержавное Общество Русинской Интеллигенции им. Антонія Годинки, Общество Русинской Культуры.

Конференція

► 19-го фебруара у клубі "Варошвейдок" состоялся фаршанговий-кошарковий бал діла дітей и їх родичув, котрый організовав Терийзварошське РМС. Газдинѣв сѣго вечура была др.Марианна Лявинец. У конкурсі „Май файна маска“ участвовали:

"Акробатка", Мача у міхови, "Черлена шапочка", "Катуна", "Дівча изджунглів".

"Ворожка", "Арабська танцюристка", "Королева", "Янгол" и другі. Приняли участие булш ги 20 діти, и журі могло оприділити побідителя сѣго вечера. Діти выступали из піснями, стихами и из танцями, за што были награждені дарунками. Вечур був незабываемый и діла родичув, котрі у танцах и за вечерѣв пуд час бесіди высказали свою вдяку газдыням сѣго вечера.

► 23 и 26 фебруара у Будаїському варі мерії I-го району отбылася запись концерта на 2-ое КД Византійського мужського хора им. Святого Ефрема.

► 25 фебруара у помещенію ВРМС отбылося засіданіе

президіума ВРМС по обсужденію и утвержденію бюджета на 2006 рук.

► 6-8 марта у Бреслау отбудеся Межнародна Конференція на тему: „Участие Национальных Меншинств у общественной жизни и роль консультативных органов“. Работа буде проводиться у трёх секциях, у еднуй из котрых выступит председатель ВРМС Віра Гіріц, котра дасть інформацію про ситуацію етнічных меншин Мадярщины.

Участники конференції будуть мати стрічи из представителями містных органов. Привітствовать участников Межнародной Конференції будуть пан Філіп Боілат (Philippe Boilat), директор генерального дирек-

тората по правам человека у Европейському Совіті и пан Бейло Марков Статс-Міністер Румыніи, Правитель по ділам Культуры, Просвіщения и Европейской Интеграции, організатор конференції правительства Румыніи, комітет по ділам Европейского Совіта.

► 11 марта у Бойі состоится первая стріча руководителей меншиновых институцій и председателюв меншиновых самоуправлений. Привітственное слово выголосоит председа Офіса Национальных и Етнічных Меншин Антал Гейзер и сотрудники комітета по ділам меншин.

► 26 марта у Борші отбудеся сято чествованя памнати князя Ференца Раковці II. Організаторы поїздки ВРМС и РМС Белвароша-Ліпотвароша. За інформаційѣв обращаться до Доната

Lerena: ruszinbp@interware.hu

Составила Валерія Мориляк

Фаршанговий бал у Теризвароші

ФЕБРУАР

Антоній Годинка

Е. Балецький

Василь Молнар

Федор Потушняк

Іван Калинич

- 1.02.1931** - Родився Володимир Микита, знатий русинський живописець, ученик Б. Ерделя, Й. Бокшая, Ф. Манайла. Окрем Ужгорода мав успішні виставки у Франції, Швейцарії, Мадярщині, Болгарії, Японії, Канаді.
- 1.02.1947** - Родився Андраш Ш. Бенедек, письменник, публіцист, автор багатьох книг по історії Пудкарпаття. По-русинськи видана книга „Русини, gens fidelissima“, 2001 р.
- 4.02.1897** - Почало акції Еде Егана на Верховині, котра була практичною допомогою селянам горських районів. З Тироля, Швейцарії, Баварії, був завезений файтовий скот, котрий був розподілений між господарями. У верховинських селах були організовані кооперативи (дружества), кредитні каси, котрі давали вигідні позики на розвиток господарства. Фунгували господарські школи, були побудовані ферми на полонинах.
- 4.02.1924** - Родився Іван Калинич, поет, сатирик, юморист. Уд 1995 року почав писати русинським мовою. Лавреат премії ім. А. Духновича.
- 7.02.1864** - Родився Антоній Годинка, славний науковець, академик Мадярської Академії Наук, ректор Пийчського Університету, президент Пудкарпатського Товариства Наук. Широко по світі знають його історичні роботи, між ними і „Утцюзнину, господарство і історія южно-карпатських Русинів“. В його рукописному наслідстві убачилися і лексикографічні і етнографічні роботи, котрі і дотепер не втратили цінності і видаються: „Глаголиця“, „Пісні наших предків“ і др. Умер 15.07.1946 у Будапешті.
- 12.02.1835** - Родився Анатолій Кралицький, ігумен Мукачівського монастиря, подкарпатсько-русинський будитель, поет, прозаїк, етнограф, фольклорист, публіцист.
- 12.02.1866** - Родився Іван Поливка, педагог, науковець і культурно-просвітительський діяч. Збирав народні пісні, казки, легенди.
- 12.02.1920** - Родився Семен Панько, поет, прозаїк, тлумач, русинського походження.
- 12.02.1922** - Родився Василь Молнар, знатий письменник, філолог, соавтор граматики „Материнського мови“. Печатати почав ще у гімназії у альманаху „Жива струя“. У збірнику „Поклик отчого краю“ обрані найкращі поетичні описання рідних місць.
- 12.02.1966** - Умер Петро Ризнич Дядя, театральний режисер, драматург і публіцист.
- 14.02.1732** - Родився Іван Брадач, церковний діяч, просвітитель, єпископ Мукачівської греко-католицької єпархії.
- 17-24.02.1831** - Відбулося 1 засідання Мадярської Академії Наук у складі 6 академіків і 20 член-кореспондентів. Серед них був русин із Подкарпаття Василь Довгович.
- 20.02.1914** - Родився Ігор Керча, талановитий поет, літератор, редактор альманахів, організатор літературних товариств. Умер у 1951 році. Його удієвучиння стали стихійною демонстрацією русинської інтелігенції Подкарпаття проти радянського тоталітарного режиму.
- 20.02.1943** - Родився Ігор Керча, письменник, перекладач, автор нової русинської граматики „Материнський мови“. Склали Читанку про недільні школи „Утцюзнина“ (2001, Будапешт), „Матяш, король Русинів“ (2001, Ніредьгаза).
- 21.02.1919** - Родився Ємелян Балецький. Закінчив Будапештський Університет. Став завідувачем кафедр російської мови і літератури слов'янських мов. Знатий поет, учений, філолог-славист.
- 21.02.1959** - Родився Імре Ревес знаменитий художник. Довгий час жив і творив на Подкарпатті у Виноградіві, там і умер у 1945 році.
- 24.02.1921** - Родився знатий художник Пудкарпаття Антон Кашшай, котрий багато років був головою Союзу Художників на Пудкарпатті.
- 27.02.1910** - Родився Федор Потушняк, знаменитий учений-етнограф, археолог, педагог, письменник. Написав монографію „Археологічні знахідки бронзового та залізного віку на Закарпатті“. (1958), автор численних літературних творів.
- 27.02.1829** - Умер Іван Орлай, учений - медик, ботаник, філософ. Воспитатель М. Горького.

Еган Еде

Іван Поливка

Александр Кралицький

Антон Кашшай

Володимир Микита

Фебруар

1	середа	Трифона
2	четвер	Стріча Ісуса Христа из Симоном
3	пятниця	Симона и Анны
4	субота	Изидора
5	неділя	Неділя фарисеюв
6	понеділок	Вукола преп.
7	второк	Парфенія и Луки
8	середа	Теодора вел. муч. Захарія
9	четвер	Никифора
10	пятниця	Харлампія
11	субота	Власія св. муч.
12	неділя	Неділя блудного сына. Мелетія
13	понеділок	Мартиніяна преп.
14	второк	Авксентія преп.
15	середа	Анисима апост.
16	четвер	Панфилия, Порфирия
17	пятниця	Теодора вел. муч.
18	субота	Льва Папы Римського
19	неділя	Мясопустна неділя Архипа Апостола
20	понеділок	Льва епископа
21	второк	Тимофія, Евстахія
22	середа	Евгений
23	четвер	Поликарпа свящ. муч.
24	пятниця	Нахождение головы Иоанна Крестителя
25	субота	Тарасія св.
26	неділя	Неділя сыропустна, Порфилия
27	понеділок	Прокопія. Начало Великого Поста
28	второк	Василія преп.

Др. М. Лявинец, Др. С. Лявинец	
Дні честованя памняти академіка Антонія Годинки.....	стр. 2-3-4
Председатель ВРМС Віра Гіріц	Обращение до читателей.....
	стр. 5
Ольга Лікович-Сільцер	Возможности фінансованя ВРМС
обученія родному языку у Комловшці.....	стр. 5
Антоній Годинка	Як выбабрала Вакаро Мигальова сестра с братом...стр. 6-7-8
Литературна Неделя:	Антоній Годинка.....
	стр. 8-9
Др. Маріанна Лявинец	Иван Парканій - знамый юрист, борец за права...стр. 10
Василь Сочка-Боржавін	Поет Подкарпатского края.....
	стр. 11
Редакция	Представляем лауреатов премии
им. Антонія Годинки 2006.....	стр. 12-13
Др. Степан Лявинец	Гратулуєме др. Томашу Бубно.....
	стр. 13
Александер Бокотей	Духовна минувшина Русинув -
деревляні церкви Пудкарпатської Руси.....	стр. 14-15
Вісті / Событія.....	стр. 16
Пам'ятні дати.....	стр. 17
Церковный календарь.....	стр. 18

Kiadja
az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
Felelős kiadó: ORKÖ (elnök Giricz Vera)

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Ljavinyec Sztyepán
felelős szerkesztő
Dr. Lyavinecz Mariann
főszerkesztő;
Manajló András
művészeti szerkesztő;
Szkiba Irén szerkesztőségi titkár;

A szerkesztőség címe:
1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel.: (06-1) 468-2636
Fax: (06-1) 220-8005
E-mail: rusynskijsvit@orko.hu
lavinec@freemail.hu
http://www.ruszinvilag.hu
Nyomdai munkálatok: AMG experts Bt.

Выдає:
Вседержавное Русинское Меншиновое Самоуправление
Отвѣтственный редактор: ВРМС (председа Віра Гіріц)

Члены редакции:
Др. Степан Лявинец
отвѣтственный редактор;
Др. Маріанна Лявинец
головный редактор;
Андрій Манайло
художественный редактор;
Ірина Скиба секретарка;

Адрес редакции:
1147 Будапешт, улица Дярмат 85/6.
Тел.: (06-1) 468-2636
Факс: (06-1) 220-8005
E-mail: rusynskijsvit@orko.hu
lavinec@freemail.hu
http://www.ruszinvilag.hu

При передрукуванні посилатися на "Русинський Світ"

ISSN: 1785-1149

Появлення новинки пудпоровали: Фондація Національних та Етнічних Меншин Мадярщини,
Вседержавное Общество Русинської Інтелігенції імені Антонія Годинки,

A lap a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány,
Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Közhasznú Egyesület
támogatásával jelenik meg
1000 példányban.

Дні честовання пам'янти Антонія Годинки, открытіє інституцій у ВРМС

